

Boží slovo do běžných situací života 03

DOST MÁŠ NA MÉ MILOSTI

Když Bůh nevyslyší prosby – Příběh nemocného apoštola

První čtení:
Text kázání:Abakuk 1,2-3 & 2,2-4
2 Korintským 12,1-10

První čtení

Abakuk 1,2-3 Jak dlouho již volám o pomoc, Hospodine, a ty neslyšíš. Úpím k tobě pro násilí, a ty nezachraňuješ. 3 Proč mi dáváš vidět ničemnosti a mlčky na trápení hledíš? Doléhají na mne zhouba a násilí, rozrostli se spory a sváry. 2,2-4 Hospodin mi odpověděl, řekl: "Zapiš to vidění, zaznamenej je na tabulky, aby si je čtenář mohl snadno přečíst. 3 Vidění už ukazuje k určitému času, míří neomylně k cíli; prodlévá-li, vyčkej, neboť přijde zcela jistě, zadržet se nedá." 4 Pozor na opovázlivce; není v něm duše přímá. Spravedlivý bude žít pro svou věrnost.

Kázání – Dost máš na mé milosti

Dnešní neděli si chceme připomenout Boží slovo, které má zapadnout do jedné z obyčejných situací našeho života. V jakémisi volném cyklu kázání začínáme vždy slovem „Když...“.

Nejprve jsme měli před sebou **situaci vlastního hříchu** (*Když zhřeším a proviním se proti lidem i Bohu*). Minulou neděli jsme pak byli svědky **situace vyslyšených modliteb** v příběhu uzdravení malomocných (*Když Pán Bůh vyslyší naše volání podle našeho přání*). V tomto kontextu jsme slyšeli slovo o tom, že v takové chvíli je čas nejenom pro obyčejnou a slušnou vděčnost, ale připomínku celoživotního povolání být chválou Boží slávy – žít ke chvále Boha.

Dnes bych chtěl navázat na minulou neděli opačnou situací. Jestli na jedné straně jsou chvíle, kdy Pán Bůh vyslyší naše prosby a dá nám, oč ho žádáme, jsou na druhé straně **situace, kdy Pán Bůh naše prosby nevyslyší** a nedá (alespoň ne hned a tak rychle, jak bychom si to přáli) to, oč ho žádáme. Zná Písmo takové situace? Jak nám Pán Bůh ve svém slově pomáhá vyrovnávat se s takovými situacemi? K prvnímu čtení z proroka Abakuka, kde jsme slyšeli o zkušenosti o „mlčení Božím“, přidám zkušenost apoštola Pavla – 2K 12,1-10 (Kralický překlad).

Biblický text

2Co 12,1-10 (KP) *Ale chlubití mi se není dobré, nebo přišel bych k vypravování o viděních a zjeveních Páně. 2 Zním člověka v Kristu před lety čtrnácti, (v těle-li, nevím, čili krom těla, nevím,*

*Bůhť ví,) kterýž byl vtržen až do třetího nebe. 3 A vím takového člověka, (bylo-li v těle, čili krom těla, nevím, Bůh ví), 4 Že jest byl vtržen do ráje, a slyšel nevypravitelná slova, kterýchž nesluší člověku mluvit. 5 Takovým budu se chlubit, ale sám sebou nechci se chlubit, než toliko nemocmi svými. 6 Nebo budu-li se chtíti chlubit, nebuduť proto nemoudrým, nebo pravdu povím; ale uskrovnímť, aby někdo nesmyslel více, nežli vidí při mně, aneb slyší ode mne. 7 A abych se vysokostí zjevení nad míru nepozdvihl, dán mi jest **osten do těla**, totiž anděl satan, aby mne poličkoval (1613 = zašijkoval¹), abych se nad míru nepovyšoval. 8 Za to třikrát jsem Pána prosil, aby to odstoupilo ode mne. 9 Ale řekl mi: **Dosti máš na mé milosti, neboť moc má v nemoci dokonává se. Nejraději tedy chlubit se budu nemocmi svými, aby ve mně přebývala moc Kristova. 10 Protož libost mám v nemocech svých, v pohaněních, v nedostacích, v protivenstvích, a v úzkostech, pro Krista. Nebo když mdlím, tedy silen jsem.***

1. Pavlovy zkušenosti

Apoštolu Pavlovi se dostalo některých mimořádných zkušeností – **zkušenost spásy** (při níž se ze zarputilého nepřítele křesťanů stal misionář Pána Ježíše Krista), **zkušenost zjevení evangelia a poslání k apoštolské službě pohanům** a k tomu navíc – jak říká v dnešním textu – se mu dostalo **mimořádných zjevení ve formě vytržení do nebe**.

Mezi zkušenosti mimořádného apoštola ovšem patřila i slabost a nemoc. A uprostřed jedné z těchto zkušeností prožil **Boží odmítnutí úlevy, uzdravení**. Třikrát prosil Pána, aby ho nemoci (slabosti; ř. *astheneia*) zbavil, ale on tak neučinil. Co při tom apoštol prožil? Jak se s tím vyrovnal? V jeho zkušenosti je pro nás dodnes pomoc.

2. Poznámky Kralických bratří / překladatelů

Jestli si tento měsíc chceme připomínat 400 let od 2. vydání Bible Kralické z roku 1613, podívejme se na to, jak Pavlovo vyznání komentovali právě Kraličtí překladatelé (biblisté).

2.1 Systém Kralických poznámek

Je potřeba nejprve povědět, že **Kralické poznámky jsou vždy dvojího charakteru**. Nejdřív se setkáváme se **shrnutím a rozčleněním** obsahu odstavců textu do tezí (už zde je vidět biblická práce). Kraličtí shrnují, o čem text je, a co v něm máme hledat. Toto rozčlenění nalézáme na horní straně textu. Druhou formu komentáře pak nalézáme **dole pod čarou**. Je tam **vysvětlení jednotlivých slov**, někdy i dosti obsírné.

¹ pohlavkoval

2.2 Kraličtí k 2K 12,1-10

A čeho si všímají Kraličtí při pohledu na slovo apoštola Pavla o ostnu v jeho těle?

Sledují zjevení, kterých se apoštolu Pavlovi dostalo, což ho samo o sobě staví do mimořádné pozice vůči falešným apoštolům, kteří se snažili bořit jeho práci v Korintském sboru.

V mimořádných zkušenostech je ovšem nebezpečí. Pavel ho popisuje a Kraličtí to shrnují takto:

(Pavel) příčiny dvoje ukazuje.

*Předně: **Proč moha se viděním jinak nežli ti falešní učitelé chlubit, neučinil toho? ->***

1) Aby z Pavla u někoho neučinil bůžka (pozn: aby nevzbudil pokušení u druhých);

2) Že jemu pokušení v tom překážku činila, o nichž vypravuje, že:

- 1. Skrze d'ábla naň se valila.*
- 2. Jako střela nějaká břídká v jeho těle zkaženém zůstávala.*
- 3. Pro vzdělání při něm pokory naň vložena byla.*
- 4. Ne k zoufalství, ale k modlitbám ustavičným jemu sloužila*

*Potom: **Proč raději se bídami svými chlubil, nežli viděním? ->***

Proto, aby Kristus v své pomoci a ochraně při něm patrnější byl, při čemž i toho se dotýká, které jsou to těžkosti a bídy, jimiž se honosil.

V poznámkách pod čarou Kraličtí poměrně obsáhle komentují, o jaký osten v Pavlově zkušenosti šlo.

*Osten (tyčka, kůl, trn uvázlý): **hrozné nějaké pokušení**, které ho v těle i v svědomí trápilo. – Ř 7,24 – „Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?“*

*Jiní v to slyší na nějaké **zvláštní nemoci a zvláště bolest hlavy**, což kdyby při něm bylo, tak by mnoho schoditi (nemohl daleko dojít – chodit) a prací podnikati nemohl.*

*Jiní odkazují **na velikou chlipnost**. Ale on ten smysl sám poráží, když o sobě svědčí, že dar zdrženlivosti sobě daný měl (1K 7,7).*

*Jiní na nějakého **velikého nepřítele**, jakýž byl Alexander kotlář, Hymeneus a Filétus (2Tm 4,14.17).*

Kraličtí si to nevymýšlejí, pouze shrnují možnosti, se kterými se setkali v literatuře. Bez ohledu na to, o co šlo ve skutečnosti u apoštola Pavla, tak **máme před sebou ostny, které jsou i našimi ostny – pokušení, nemoci a bolesti, chlipnosti či nepřátelé.**

To všechno mohou být **ostny našeho života**. To jsou ty „**uvázlé trny**“, málo viditelné, ale o to víc bolestivé a stále se připomínající. To jsou ty trny, které nám – podobně jako apoštolu Pavlovi – brání v pokojné práci, životě a také službě Pánu Bohu.

3. Pavlův boj s ostnem v těle

Pojďme od Kralických k apoštolovi Pavlovi samotnému. Nesoustředil se na popis toho, co se skrývá za oním ostnem v jeho těle. Ze své zkušenosti chtěl zvýraznit něco úplně jiného. Ukazuje, **jak se s tím vyrovnával** a **co bylo výsledkem** jeho zápasu s ostnem v těle.

3.1 V prostoru modlitby

„*Za to třikrát jsem Pána prosil, aby to odstoupilo ode mne.*“ (2K 12,8) **Prostor**, ve kterém se odehrává Pavlovo vypořádávání se s ostnem v těle, **je modlitba**. Třikrát se modlil. A mohli bychom dodat „...a nic“. **Pán Ježíš** (k němu se apoštol modlí!) **od apoštola neodňal osten**, který mu znepříjemňoval službu a život. Doslova můžeme povědět, že nebylo Boží vůlí, aby apoštol v dané chvíli dobře prosperoval.

To ale nebylo vše. Apoštolovi se **nedostalo odnětí ostnu**, ale **dostalo se mu odpovědi**. **Co v této odpovědi apoštol rozpoznal?**

a. Co ho ohrožuje

Nevyslyšená modlitba – ponechání ostnu v těle – mu mělo ukázat na **nebezpečí, které mu hrozilo: pýcha**. Osten v těle jej měl při všech mimořádných duchovních zkušenostech přece jenom držet při zemi. „*Abych se vysokostí zjevení nad míru nepozdvihl...*“ (2K 12,7) Posel satanův – tak nazývá onen osten – apoštola držel ve správném vztahu k lidem, k sobě, i k Bohu. Apoštol proto osten přijal jako výzvu k duchovnímu růstu a pokoře. Pro Pána Ježíše byl apoštol **použitelný jenom jako pokorný člověk**.

Pomyslíme-li teď na sebe ve chvílích, kdy náš Pán neodpoví na naše modlitby tak, jak jej o to prosíme, pak v apoštolově zkušenosti je náповěda i pro nás. **Neodňaté bolesti nás drží v pokoře...** a také ve schopnosti žít se společenství s lidmi a nepovyšovat se nad ně. I nás ohrožuje jako apoštola pýcha. A to je jeden z možných důvodů, **proč nechává protivné, stále a bolestivé** ostny v našem životě.

Pavel se tedy dozvěděl, co ho ohrožuje. Dozvěděl se však ještě cosi dalšího:

b. Co má – co mu zůstává

Navzdory poslu satanovu – ostnu v těle – slyší apoštol: „*uč se mít dost na mé milosti – Dosti máš na mé milosti (KP); stačí, když máš mou milost (ČEP).*“ Nezůstává s ostnem ponechán na pospas. Zůstává mu Boží milost, a ta pro něj má být zdrojem života s ostnem v těle. Oproti tomu, co život znesnadňuje, je zde to, co život umožňuje. Ve chvílích, kdy se objeví osten, má člověk tendenci zapomínat na to, co má.

Slova o milosti bylo pro apoštola Pavla velice živá. Sám říká již v prvním dopise do Korintu: „*Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval - nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou.*“ (1K 15,10)

Co to znamená „mít milost“? **Co má člověk, když má Boží milost?** To znamená „být s Bohem“ (ne bez Boha); to znamená „být Bohu blízkým“ (ne Bohu vzdáleným); to znamená patřit do Boží rodiny, mít Otce (ne být duchovním bezdomovcem); to znamená jistotu Boží lásky a péče, jistotu Boží přítomnosti. To všechno je Boží milost.

Jestli osten přináší stálou bolest a stále dráždí, pak na druhé straně je zde stálá láska a Boží přítomnost. **A Pán Bůh říká: „To stačí!“** Boží milost a její projevy, to přece není nic malého. Je to to největší, co jsme směli od nebeského Otce přijmout. Za to se sluší být chválou Boží slávy (jak jsme to slyšeli minulou neděli).

Jestli si v prvním případě apoštol musel uvědomit, že mu hrozí pýcha a osten jej drží při zemi, pak **Boží milost přece jenom člověka s jeho ostnem pozvedá a dává mu sílu žít.** A to je to třetí, co se měl naučit apoštol s ostnem v těle:

c. Co má (chce) očekávat

Měl se naučit, co má s ostnem v těle očekávat od Pána Ježíše: „...*vždyť v slabosti se projeví má síla.*“ *A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova. 10 Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě když jsem slab, jsem silný.*“ (2K 12,9-10)

S ostnem v těle se těžko žije. Ale podle slov apoštola se s ním žít dá. Ne ve vlastní síle, ale v moci a síle Kristově. Toto se apoštol Pavel učil, toto napořád zakoušel – Boží moc, která se projevovala uprostřed anebo navzdory lidské slabosti.

Křesťan smí přijmout své ostny (bolesti a slabosti), a to proto, že má očekávat na Boží moc a sílu nejen k životu s ostnem, ale ke službě. Vždyť apoštol Pavel nejenže musel žít s ostnem v těle, on s ním pak i sloužil.

Boží moc, která se projevuje uprostřed nemoci v jejím nesení (ne nutně v jejím odnětí), **to je to, co má být vidět.** I v situaci ostnu, bolesti, nemoci, těžkostí a pokušení je **prostor pro to**, co jsme slyšeli minulou neděli v situaci vyslyšených modliteb: „**Být a žít ke chvále Boží slávy.**“

4. Závěr

Shrneme-li duchovní zkušenost, kterou apoštol učinil ve chvíli, kdy Pán Ježíš neučinil to, zač jej prosil, pak se Pavel dotkl:

1. **Toho, co ho ohrožuje – pýcha.** Osten v těle jej držel v pokoře. Ač se mu dostalo mimořádných zkušeností, byl stále jenom ospravedlněným hříšníkem.
2. **Toho, co má – Boží milost.** Zkušenost ostnu v těle měla zvýraznit to, že si bude stále uvědomovat velikost Boží milosti, která mu byla nezaslouženě udělena. Osten v těle jej měl vést k objevování velikému obsahu Boží milosti.
3. **Toho, co může (chce) očekávat – moc Pána Ježíše Krista.** Zkušenost ostnu v těle měla učit spoléhat na moc Pána Ježíše, která se projeví ne v odnětí ostnu, ale uprostřed jeho nesení. Apoštol měl očekávat na Boží moc a pomoc.

Podíváme-li ve větší šíři do Písma, pak zjistíme, že kromě těchto užitků (a důvodů) ostnu v těle nalézáme i další důvody. **Jednou se má ukázat nebi**, že člověk nedůvěřuje nebeskému Otci jenom tehdy, když mu dává dobré, ale také když dopustí zlé – to v příběhu Joba. **Jindy** vidíme, že nebeský Otec neskončuje ještě se všemi neřády a bolestmi světa, protože dává **čas a prostor pro změnu života a narození víry** ještě dalších lidí (2Pt 3,9).

Necht' nám ale dnes zůstane zkušenost apoštola Pavla jako Boží světlo do situací ostnů, které nebeský Otec (ještě, zatím) neodňal. **Pavlova zkušenost nás učí** rozumět takovým situacím jako **pomoci k životu v pokoře**, jako **pomoci objevovat velikost Boží milosti** nám dané a jako **povzbuzení k očekávání na moc Boží**, která může zazářit z naší lidské slabosti.

Jan Asszonyi

